

KAUPAN LIITTO

LAUSUNTO

21.12.2022

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

VN/33370/2022
VM162:00/2022

LAUSUNTO EHDOTUKSESTA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI KOSKIEN ARVONLISÄVEROSÄÄNTÖJÄ DIGIAIKANA, 8.12.2022 COM(2022) 701 FINAL

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikkoaiheeseen liittyen ja lausuu seuraavaa:

Lausunnolla oleva ehdotus neuvoston direktiiviksi sisältää kolme eri arvonlisäverotusta koskevaa kokonaisuutta. Nämä ovat

- Sähköinen arvonlisäveroraportointi
- Alv-rekisteröinnin helpotukset EU:n sisällä
- Alustatalouden arvonlisäverotus

Kaupan liitto tukee Komission tavoitetta uudistaa arvonlisäverotusta vastaamaan paremmin digitalisaatiokehitystä. Kaupan ala on odottanut erityisesti kuluttajille kohdistuvassa EU:n sisäisessä tavaramyynnissä hyödynnettävän OSS-erityisjärjestelmän laajennuksia ja täydennyksiä, jotka entisestään madaltavat kauppajen kynnystä laajentaa toimintaansa toisiin EU-maihin. Lisäksi niin sanotun 'Single VAT Registration' -kokonaisuuden alle sisältyvät uudistukset yksinkertaistavat osaltaan erityisjärjestelmiin liittyviä menettelyjä.

Sen sijaan Kaupan liitto suhtautuu varauksella Komission ehdotukseen uudistaa arvonlisäveroraportointia. Komission ehdotuksen mukaan yritysten tulisi raportoida, sekä EU-tavara- ja palvelumyynnit, että -ostot veroviranomaisille. Raportointi olisi jatkuvaa ja lähes reaaliaikaista, sillä viranomaisten tulisi saada tiedot transaktiokohtaisesti kahden päivän sisällä laskun antamisesta, tai siitä kun lasku olisi tullut antaa. Kaupan liitto pitää Komission ehdotuksia arvonlisäveroraportoinnin uudistamiseksi ylimitoitettuina.

Transaktiokohtaisen raportointi pohjautuisi Komission ehdotuksen mukaan standardoituun sähköisiin e-laskuihin. Suomalaisten yritysten parissa sähköisten laskujen käyttöaste verrattuna muihin EU-maihin on keskimääräistä korkeampi. Kaupan liitto näkee Komission direktiiviehdotuksen hyötyjen kohdistuvan erityisesti standardoitujen e-laskujen yleistymiseen EU:n sisäisessä kaupassa. Siksi Komission tulisi rajata

uudistusehdotus koskemaan alv-raportoinnin uudistamisen sijasta e-laskujen käytön edistämiseen EU:n sisällä.

Kaupan liitto nostaa komission ehdotuksista esille seuraavia yksityiskohtia:

Sähköinen arvonlisäveroraportointi

Verkkolaskutusta edistävän Yrityksen digitalous -hankkeen mukaan noin 50–60 %:lla Suomen yrityksistä on verkkolaskuosoite eli ne käyttävät sähköisiä e-laskuja. Suomi on näillä luvuilla EU:n kärkimaita e-laskujen käytössä. Direktiiviehdotuksen artiklan 218 mukaisen standardoidun e-laskun käytön edellyttäminen EU:n sisäisessä kaupassa hyödyttäisi etenkin niitä kansainvälistä kauppaa käyviä suomalaisia yrityksiä, joilla on valmius tuottaa ja vastaanottaa e-laskuja. Kaupan alalla on tunnistettu suomalaisten kauppojen ongelma saada standardin mukaisia sähköisiä e-laskuja toisiin EU-maihin sijoittautuneilta tavarantoimittajilta.

Niissä 40–50 %:ssa suomalaisista yrityksistä, joilla e-laskut eivät ole käytössä, korostuvat etenkin pienet, mutta osittain myös keskisuuret, yritykset. Komissio ei ota direktiiviehdotuksessaan lainkaan kantaa siihen, kuinka pk-yrityksiä tuetaan e-laskujen käyttöönotossa. Kaupan liiton näkemyksen mukaan Komission tulisi ottaa aikaisä arvonlisäveroraportoinnin uudistamisessa ja ensisijaisesti keskittyä edistämään standardoidun e-laskun käyttöä EU:n sisällä. E-laskujen hyödyntäminen sähköisessä arvonlisäveroraportoinnissa tulisi kyseeseen vasta, kun e-lasku on yritysten välillä yleisin tapa toimittaa lasku EU:n sisällä. Kaupan liitto korostaa, että EU:n tasolla tarvitaan etenkin pk-yrityksiin kohdistuvaa e-laskujen käyttöönottoon liittyvää tukea. Komission ehdotuksen mukainen jyrkkä edellytys e-kuittien käytölle EU myynneissä voi toimia osalle pienistä yrityksistä esteenä laajentaa toimintaa toisiin EU-maihin.

Komission ehdotuksen artikla 271a:n mukaan jäsenvaltio voi päätöksellään laajentaa sähköistä arvonlisäveroraportointia EU-maiden välisistä b2b transaktioista kotimaan b2b tai b2c transaktioihin. Kaupan liiton mukaan tämä olisi ongelmallista. Ongelma korostuu b2c transaktioiden kohdalla, sillä sähköisen arvonlisäveroraportoinnin tulisi ehdotuksen mukaan olla artikla 271b:n mukaista. Kyseisessä artiklassa viitataan direktiiviin sähköisestä laskutuksesta julkisissa hankinnoissa (2014/55/EU), joka ei Kaupan liiton käsityksen mukaan kata kuluttajakaupan sähköisiä e-kuitteja. Yritysten väliset e-laskut ja kuluttajille tarjottavat e-kuitit eroavat toisistaan mm. standardin ja toimitustapojen osalta. Kaupan liitto korostaa, että Komission ehdotuksen ulkopuolelle tulisi rajata EU-jäsenvaltion mahdollisuus laajentaa sähköistä arvonlisäveroraportointia b2c transaktioihin. Lisäksi Kaupan liitto huomauttaa, että sen arvioiden mukaan kuluttajakaupan sähköisistä kuiteista voi aiheutua jopa 100 miljoonan euron vuosittaiset kustannukset kaupan alalle. Sähköisiä kuitteja tulee Kaupan liiton mukaan edistää markkinaehtoisesti.

Jos direktiiviehdotuksen mukaista sähköistä arvonlisäveroraportointia edistetään, kaupankäynnin ja laskutuksen sujuvuuden kannalta artiklan 218 edellytys, jonka

mukaan sähköistä laskua ei pidä hyväksyttää veroviranomaisilla ennen sen toimitamista ostajalle, on erityisen tärkeä. On myös järkevää luopua ehdotuksen mukaisesti yhteenvetoilmoituksista, sillä Kaupan liiton käsityksen mukaan niihin liittyvä raportointivelvoite on ollut yrityksille raskas ja niiden hyödyntäminen rajat ylittävien petosten torjunnassa ei ole ollut erityisen tehokasta.

Kaupan liitto pitää yrityksille hankalana artiklan 263 mukaista velvoitetta välittää EU-maiden väliset b2b transaktiot veroviranomaisille kahden päivän sisällä laskun antamisesta, tai siitä, kun lasku olisi tullut antaa. Laskun toimittamisen ongelmat korostuvat ostotietojen välittämisessä, sillä ostaja on täysin riippuvainen siitä, pystyykö myyjä toimittamaan laskun tiukan aikarajan puitteissa. Kaupan liiton mukaan aikaraja tulisi korottaa vähintään kymmeneen arkipäivään. Aikarajan venyttämisen vaikutus harmaan talouden torjuntaan olisi rajallinen, mutta sen myötä oikein toimivien yritysten raportointiaikataulu kevenisi.

Sähköiseen arvonlisäveroraportointiin liittyvien uudistusten on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2028. Ottaen huomioon, että Komissio ei sisällyttänyt esitykseensä e-laskujen käyttöönottoon liittyviä tukimalleja pk-yrityksille, aikataulu ei ole raportoinnin osalta kohtuullinen. Raportointiuudistus pohjautuu e-laskujen laajaan käyttöön. Kuten Kaupan liitto on edellä todennut, ensisijaisesti arvonlisäveroraportoinnin uudistuksesta tulisi luopua ja keskittyä edistämään standardoitujen e-laskujen käyttöä EU:ssa. Yritysten näkökulmasta uudistuksen mahdolliset hyödyt liittyvät nimenomaan e-laskujen käytön lisääntymiseen EU:n sisäisessä kaupassa. Jos kuitenkin raportointiuudistusten suhteen edetään, tulisi siirtymäajan olla riittävän pitkä. Kaupan liitto pitää realistisempänä uudistusten ulottamista 2030-luvulle.

Alv-rekisteröinnin helpotukset EU:n sisällä

Kaupan liitto pitää kannatettavana Komission ehdotusta laajentaa OSS-järjestelmä kattamaan myös tilanteet, joissa yritys siirtää omia tavaroitaan EU-jäsenvaltioiden välillä. Laajennus helpottaa erityisesti niiden kauppojen rekisteröintitaakkaa, joilla on varastoja useassa eri EU-maassa.

Direktiiviehdotuksen artiklan 369m mukaan IOSS järjestelmä on pakollinen niille sähköisille rajapinnoille, jotka toimittavat tiettyjä tavaroita EU-kuluttajille. Kaupan liitto pitää järjestelmän pakollisuutta tehokkaana keinona puuttua maahantuonteihin liittyvään verovälttelyyn. Järjestelmä takaa sen, että viranomaisilla on riittävästi tietoa EU:n ulkopuolelta kuluttajille toimitettavista tavaroista mahdollisten valvontatoimenpiteiden suorittamiseksi. Lisäksi järjestelmä jo itsessään vähentää riskiä tilatun tuotteen alihinnoitteluun, kun kuluttaja ei enää maahantuojan ominaisuudessa vastaa raportointivelvoitteista.

Kaupan liitto huomauttaa, että Komission direktiiviehdotus ei sisällä muutosta OSS-järjestelmää käyttävien yritysten alv-vähennysmenettelyyn. Nykytilassa OSS-järjestelmää käyttävät yritykset eivät voi hakea järjestelmän kautta alv-palautusta toisessa EU-jäsenvaltiossa tehtyihin hankintoihin sisältyneestä arvonlisäverosta. Sen sijaan

yritysten tulee hakea palautettavat arvonlisäverot alv-palautusmenettelyn kautta, joka on hidas ja hallinnollisesti kankea menettely. Yritys saattaa joutua odottamaan palautusta puolesta vuodesta jopa vuoteen. Kaupan liiton mukaan OSS-järjestelmään sisällytetyn alv-palautusmenettelyn jättäminen pois direktiiviehdotuksesta on selkeä puute.

Kunnioitavasti

KAUPAN LIITTO

Mari Kiviniemi
toimitusjohtaja

Toni Jääskeläinen
johtava asiantuntija